ШАИР-РӘССАМ

АББАС Сәһһәт лирикасы доғма тәбиәтин фүсункар көзәллијини тәсвир едән еһтираслы мисраларла зәнкиндир. Ушаглыгдан әзбәр билдијимиз бу ше'ри бир даһа јада салаг:

Од тутуб гырмызы атәшлә јенә јанды үфүг,
Шәфәгин гырмызы рәнки илә ишыгланды
үфүг.
Бир гәдәр чајдан узаг од галамыш дагда
чобан,
Ојадыр өз сүрүсүн отлаја јајлагда чобан.
Јумушаг көј чәмәнин үстә дүшүб шеһ кечәдән
Исти јохдур, һәлә вар бир балача меһ кечәдән.
Аг думанлар учалыр, көј үзүнә дағлардан,
Чох сәриндир һавасы, нечмә бу јајлаглардан.
Күн чыхыр, көјдә булуд гырмызы рәнкә
бојаныр,
Кәндлиләр чох јорулуб, ујгудан инди ојаныр...

Шаирин дикәр ше'рләринә мүрачиәт етмәсәк дә, елә бу мисраларда көзләримиз өнүндә сон дәрәчә тә'сирли, инсанда романтик әһвал-руһијјә ојатмаға гадир олан көзәл бир табло чанланыр. Мән истәр-истәмәз, рәссамларымызын јарадычылығында буна охшар мәнзәрәләр ахтарырам. Сәттар Бәһлулзадәнин «Гызбәнөвшәјә кедән јол», «Гудјалчај саһили», јахуд «Чичәкләнән торпаг» мәнзәрәләрини хатырлајырам... Әлбәттә, бу бәнзәјиш ше'рдәки тәсвирләрлә шәкиллләрдәки мәнзәрә мотивләринин ејнилијиндә дејил, тәбиәт тәсвирләринин поетик вүс'әтиндәдир, көзәллијә вургун олан һәр ики сәнәткарын — шаир-рәссамын вә рәссам-шаирин дүнјакөрүшүндәдир, көзәллијә мүнасибәтиндәдир.

Аббас Сәһһәт ше'рләриндә мән бир дә, импрессионистләрин мәнзәрәләри үчүн сәчијјәви олан нишанәләри көрүрәм. «Шәфәгин гырмызы рәнки илә ишыгланан үфүг» бизә Клод Моненин «Импрессион» мәнзәрәсиндән мә'лум дејилми?.. Бу охшар мотивләри мисал кәтирдијим заман һеч дә демәк истәмирәм ки, Сәһһәт, јарадычылығына јахшы бәләд олдуғу (буна мән әминәм) импрессионист рәссамын мәнзәрәсиндән тә'сирләнмишдир. Биз әсримизин әвәлләриндә Русијада вә бир сыра гоншу өлкәләрдә әдәбијјатда, инчәсәнәтдә импрессионизм тә'сиринин һәлә дә күчлү олдуғуну нәзәрә алмаја билмәрик. Франсыз ше'ринә вә шүбһәсиз, франсыз сәнәтинә јахшыдан бәләд олан Азәрбајчан шаиринин импрессионизмдән дә гидаландығы мүмкүн олан бир ишдир.

Аббас Сәһһәтин тәбиәт тәсвирләри илә билаваситә әлагәдар олан бир чәһәти дә гејд етмәк истәрдим: шаирин өз мәнзәрәләринә ашыладығы ичтимаи мәзмуну... Сүбут үчүн башга ше'рләрә мүрачиәт етмәјә лүзум јохдур. Елә јухарыдакы поетик мисралары бир дә охусаг көрәрик ки, Сәһһәтин мәнзәрәләри инсанла, хүсусилә зәһмәткеш инсанла баглыдыр. Дагда өз сүрүсүнү ојадан чобанлар, күнәшин илк шүалары илә биркә ојанан кәндлиләр... Буларын һамысы тәбиәти зинәтләндирән поетик образлардыр.

Нәһајәт, Сәһһәтин тәбиәт тәсвирләри белә бир фикри дә сөјләмәјә һагг верир: бу гүдрәтли шаир јәгин ки, рәссамлыг вәрдишинә дә малик олмушдур.

Мүрсәл НӘЧӘФОВ